

Državni stručni skup ravnatelja srednjih škola i učeničkih domova RH

ULOGA RAVNATELJA U ODGOJU I OBRAZOVANJU UČENIKA S TEŠKOĆAMA

Opatija, Hotel Kvarner

20.ožujka 2018.

Robert Cimperman

NACIONALNI
DOKUMENT

Okvir za poticanje i prilagodbu iskustava učenja te vrednovanje postignuća djece i učenika s teškoćama

Cjelovita
kurikularna
reforma

Rani i predškolski,
osnovnaškolski
i srednjoškolski odgoj
i obrazovanje

svibanj 2016.

Glavne značajke okvira

- Rano utvrđivanje teškoće
- Pravodobne prilagodbe
- Širenje potpore na sve učenike s teškoćama
- Pravo svih učenika s teškoćama na Osobni kurikulum
- Tim za podršku
- Protočnost informacija
- Razrada kurikularnog planiranja
- Detaljna razrada prilagodbi

Glavne značajke okvira

- Naglašavanje važnosti tranzicije i mentalnog zdravlja učenika i djece
- Razrađuje vrednovanje učenika te osobnog kurikulumu
- Definiranje uloga svih dionika oo učenika s teškoćama
- Definiranje posebnih oblika potpore

Tko ima pravo na Osobni kurikulum

Bez obzira kojoj skupini dijete/učenik s teškoćom pripada, ono ostvaruje pravo na **Osobni kurikulum** (dalje OK), a time i na primjerene oblike odgojno-obrazovne podrške.

Tko izrađuje OK

Dijelove Osobnog kurikulumu koji se odnose na pojedini predmet ili područje učenja izrađuju učitelji (svaki za svoj predmet, ali u okviru Tima za podršku škole) u suradnji s pojedinim stručnim suradnicima škole, ovisno o teškoći učenika.

Načela kurikularnog planiranja

Koraci u izradi Osobnog kurikulumuma učenika s teškoćama

Planiranje i uvođenje prilagodbi pristupa učenja i poučavanja

Prilagodbe se u pravilu preklapaju u pojedinim nastavnim predmetima, te je potrebno da učitelji zajedno planiraju potrebne prilagodbe.

OK-A1 u pravilu sadrži prilagodbe pristupa učenju i poučavanju zajedničke za sve nastavne predmete i međupredmetne teme te će po svom **obujmu biti kratak dokument.**

Vrednovanje Osobnog kurikulumuma

Na temelju vrednovanja usvojenosti odgojno-obrazovnih ishoda i očekivanja te na temelju procjene iskustva učenika, učitelja i roditelja s provedbom osobnog kurikulumuma, moguće je revidirati OK.

Uspješnost provedbe Osobnog kurikulumuma vrednuje periodički tijekom školske godine Tim za podršku i sam učenik ovisno o dobi

PRILAGODBA KURIKULUMA

- odgojno-obrazovnih ishoda
- pristupa učenja i poučavanja
- vrednovanja odgojno-obrazovnih ishoda

PRILAGODBA KURIKULUMA

Razumne prilagodbe

- a) **vrsta i stupanj teškoće**
- b) učenikovi **potencijali i jake strane**
- c) **motiviranost** učenika za učenje i prihvaćanje prilagodba
- d) utjecaji na:
 - ostvarivanje odgojno-obrazovnih ishoda,
 - sposobnost sudjelovanja učenika u učenju
 - njegovu neovisnost
- e) **omjer** financijskog ulaganja i dobiti

Prilagodbe kurikuluma

Vrste prilagodbi

Prilagodbe postupaka učenja i poučavanja

zahtjevi

vrijeme

način
predstavljanja
sadržaja

aktivnost
učenika

PRILAGODBE

Ostale vrste prilagodbi

Okruženje/prostor

Stručna podrška

Potpomognuta
komunikacija

Prilagodba
materijala

PRILAGODBE

I JOŠ:

- **Prilagodba tempa učenja i poučavanja**
sporiji prolaz kroz kurikulum

- **Privremeni oblici obrazovanja**

Prilagodbe vrednovanja

- Učenici s teškoćama imaju pravo na određene prilagodbe vrednovanja kako bi bili u prilici pokazati svoja znanja, vještine i stavove koje su stekli
- Vrste prilagodbi razlikovat će se ovisno o specifičnim potrebama pojedinog učenika, odnosno ovisno o vrsti i stupnju teškoće koju učenik ima.

Prilagodbe vrednovanja se dijele na:

1. Vrednovanje usvojenosti oo ishoda
2. Prilagodbe postupaka vrednovanja

Prilagodbe vrednovanja usvojenosti odgojno-obrazovnih ishoda

- Ako su za učenika posebno definirani odgojno-obrazovni ishodi unutar osobnog kurikuluma za određeni nastavni predmet, postignuća će se vrednovati **sukladno postavljenim ishodima** u osobnom kurikulumu.

Prilagodbe postupaka vrednovanja

Osim prilagodbi odgojno-obrazovnih ishoda čija usvojenost se vrednuje, prilagodbe uključuju i prilagodbe postupaka vrednovanja.

Moguće prilagodbe postupaka vrednovanja su sljedeće:

- a) Prilagodbe procesa vrednovanja
- b) Prilagodbe ispitnih materijala i sredstava
- c) Prilagodbe metoda vrednovanja

Prilagodbe procesa vrednovanja

- prilagodbe trajanja ispitnih situacija: npr. duže vrijeme usmenog izlaganja (npr. zbog prisutnih jezično-govorno-glasovnih teškoća) ili duže vrijeme pisanja (npr. zbog teškoća u pisanju, leksičkom baratanju, gramatičko-pravopisnom izrazu, poremećaja pažnje),
- korištenje stanki (npr. zamora ruku, dugotrajnog sjedenja, zbog bržeg zamaranja, nedostatka dugotrajnije pažnje, smanjenja stresa),
- mogućnost korištenja pomagala i nove tehnologije (npr. korištenje računala za čitanje, pisanje, crtanje, elektroničke bilježnice, tableta, kalkulatora za računanje, fiksiranih podloga itd.),

Prilagodbe procesa vrednovanja

- pomoć druge osobe u izvođenju aktivnosti (čitanje, pisanje, crtanje, lijepljenje po uputi itd. na način da ta pomoć ne utječe na objektivnost procjene stvarno stečenih znanja, vještina i stavova učenika),
- fleksibilnost u polaganju ispita (samo ujutro, samo popodne, po dogovoru),
- promijenjene uvjete ispitivanja (promjena mjesto sjedenja zbog ometajućih podražaja, promjena prostorije zbog stresa odgovaranja pred grupom),
- motivirajuće usmjeravanje (hrabrenje, poticanje) itd.

Prilagodbe ispitnih materijala i sredstava

- drugačiji format pitanja (umjesto usmeno postaviti pitanje pismeno ili obrnuto, znakovno),
- manji broj zadataka (ostaviti one koji dobro reprezentiraju ključno i važno znanje i vještine ili podijeliti niz zadataka u vremenskim razmacima),
- drugačije postavljeni zadaci (razdijeljeni po koracima, zadaci alternativnog tipa umjesto višestrukog izbora, povezivanja, sređivanja ili dopunjavanja itd., s uvođenjem perceptivne podrške),

Prilagodbe ispitnih materijala i sredstava

- uporabu prilagođenih ispitnih materijala i sredstava (uvećani formati papira, nereflektirajuće podloge za čitanje i pisanje, sredstva pročišćena od detalja, pojačanih kontura),
- drugačije pripremljen tekst ispita (sažet i/ili jezično pojednostavljen s jasnim izravnim uputama, tekst organiziran po manjim označenim cjelinama/ odlomcima, vizualno podržan, s pojačanim ili uvećanim tiskom, povećanih proreda, tekst zamijenjen zvučnom snimkom ili čitanjem druge osobe),
- drugačiji format odgovaranja (npr. diktiranje odgovora osobi koja ih zapisuje, zamjena duljih ispitnih pitanja esejskog tipa zadacima objektivnog tipa koji zahtijevaju kraće odgovore) itd.

Prilagodbe metoda vrednovanja

- prilagodbe u usmenom ispitivanju (ispitna pitanja izravna i jasno jednoznačno, moguće odgovaranje na alternativna pitanja, poticanje putem plana govorenja uz zornu podršku, bez procjenjivanja grešaka u govoru izazvanih teškoćom učenika),
- prilagodbe u pismenom ispitivanju (mogućnost upoznavanja s pitanjima ispita unaprijed, smanjenje zahtjeva u odnosu na količinu pisanja, npr. eseja, davanje plana pisanja, mogućnost korištenja rječnika, bez ocjenjivanja samih teškoća učenika koje ne predstavljaju rezultat ishoda),
- prilagodbe u praktičnom radu (mogućnost dodatnog vremena za rad i stanke za odmor, dodatnog vremena za grupu ukoliko se radi o suradničkim zadacima, podrška pomoćnika u nastavi, dostupnost prilagođenih alata i pomagala, mogućnost opisa načina izvršavanja zadatka umjesto izvođenja zadatka) itd.

DODATAK SVJEDODŽBI

- Samo za učenike koji se školuju po OK s prilagodbom odgojno-obrazovnih ishoda
- Opisuju se prilagodbe ishoda u pojedinim predmetima i daje kvalitativni osvrt na postignuća i napredovanje. Poseban je naglasak u osvrtu stavljen na opis postignutih razina kompetencija koje čine odgojno-obrazovne ishode.
- U strukovnom obrazovanju opisuje se razina razvijenosti kompetencija važnih za stjecanje određene kvalifikacije.

Srednjoškolske kvalifikacije

- U strukovnom obrazovanju, opisuje se razina razvijenosti kompetencija važnih za stjecanje određene kvalifikacije.
- **Cjelovita kvalifikacija sa smanjenim opsegom** - kvalifikacija koja se temelji na osobnim kurikulumima s prilagodbama odgojno-obrazovnih ishoda i pristupa učenja i poučavanja, ali samostalno udovoljava uvjetima za pristupanje odgovarajućem tržištu rada.

Uloga ravnatelja

Kvaliteta inkluzivne odgojno-obrazovne prakse u pojedinoj odgojno-obrazovnoj ustanovi u znatnoj mjeri ovisi o stručno-pedagoškim kompetencijama ravnatelja, njegovim vrijednosnim načelima koje zastupa te osposobljenosti za vođenje i upravljanje inkluzivnom kulturom vrtića/škole.

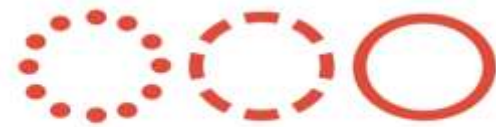
Uloga ravnatelja

- poznavati zakonodavstvo kojim se reguliraju prava djece s teškoćama i osoba s invalidnošću
- poticati razvoj inkluzivne kulture vrtića i škole
- poticati učinkovitu inkluzivnu odgojno-obrazovnu praksu i politiku na razini ustanove
- organizirati i pratiti rad tima za podršku
- davati podršku timu tako da uz pomoć upravnih i stručnih tijela iznalazi primjerene programske, organizacijske, pedagoške i sociološke modele rada
- surađivati s lokalnom zajednicom radi osiguravanja potrebnih resursa koji će omogućiti kvalitetan odgoj i obrazovanje svih učenika

Uloga ravnatelja

- stvarati profesionalno okruženje za učenje koje obilježava suradnja, timski rad, refleksivnost i osnaživanje
- poticati odgajatelje/učitelje i stručne suradnike za redovito individualno stručno usavršavanje u području inkluzivnog odgoja i obrazovanja
- osigurati da je perspektiva djece i učenika, obitelji i zajednice u središtu interesa
- poznavati neke specifičnosti u učenju i ponašanju kod djece i učenika s teškoćama te kako se one mogu odraziti na odgoj i obrazovanje učenika.

HVALA NA PAŽNJI!

**Cjelovita
kurikularna
reforma**